

ZWARE EENHEDEN: VOORWAARTS!

Zoals bij iedere grote organisatie spelen ook bij de krijgsmacht begrippen als effectiviteit en efficiency een grote rol. De krijgsmacht vervult immers een belangrijke missie – garanderen van veiligheid – en zet de door de politiek ter beschikking gestelde middelen zo doeltreffend en doelmatig mogelijk in. Hierin verschilt de krijgsmacht niet van een andere grote overheidsorganisatie. Het unieke van de krijgsmacht ligt besloten in het monopolie op (het dreigen met of toepassen van) grootschalig geweld. Bij inzet moet de krijgsmacht daarom *gegarandeerd* effectief zijn en dat langere tijd kunnen volhouden, ook in onoverzichtelijke en soms zelfs chaotische situaties.

Om deze garantie waar te kunnen maken, beschikt de krijgsmacht over een breed scala aan middelen. Onder vredesomstandigheden moeten in Nederland op enig moment meer middelen gereed gesteld en gehouden worden dan strikt genomen op dat moment noodzakelijk is. Dit om zodoende steeds aan de wisselende eisen van een expeditie missie te kunnen voldoen. De krijgsmacht is (zoals de brandweer) dus per definitie een inefficiënte organisatie als zij niet wordt ingezet.

De inzet van militaire eenheden vindt in voorkomend geval plaats onder eenhoofdige leiding, organiek of *tailor-made*. De eenheden zijn daartoe normaliter gevuld en uitgerust met goed personeel en modern materieel. Zo

georganiseerd, opgeleid, geoefend en geleid bieden zij in de meeste gevallen min of meer gegarandeerde effectiviteit. Alleen op deze wijze is de krijgsmacht namelijk in staat haar taak te vervullen tegen minimale verliezen aan kostbaar personeel en materieel.

De veranderde internationale situatie, het wegvallen van een duidelijke externe grootschalige dreiging, het incasieren van het zogenoemde vredesdividend en de ontwikkeling van expeditie vermogen met sterke nadruk op lichtere (want daarmee strategisch/operationeel mobielere) eenheden, hebben de laatste jaren de balans tussen gegarandeerde effectiviteit en efficiency verstoord. De balans is welhaast ongemerkt doorgeslagen in de richting van efficiency.

Signalen daarvoor zijn bijvoorbeeld de sterke nadruk op de vredesbedrijfsvoering en de daaruit voortvloeiende weinig kritische en ongenueanceerde vergelijking van Defensie met het normale bedrijfsleven, de grootschalige reorganisaties en personele bezuinigingen, civiel georiënteerde *shared service centers* en geautomatiseerde beheerssystemen en procedures. Maar ook trendy concepten als *Network Centric Warfare* en *Effect Based Approach to Operations* wekken de indruk dat het nog doelmatiger kan, 'chirurgischer', met minder *collateral damage* en met minder militaire en civiele slachtoffers. De dagelijkse praktijk van ingezette militaire eenheden tijdens recente ('vredes')operaties in

Kosovo, Irak, Afghanistan en Congo lijkt het ongelijk hiervan te bewijzen.

Tegelijkertijd lijkt de (inter)nationale tendens van een ongebreidelde drang naar steeds lichter bewapende eenheden langzaam maar zeker te kenteren. 'Licht' heeft naast vele voordelen immers tegelijkertijd vaak de kenmerken van een geringe tactische mobiliteit en een grote kwetsbaarheid. De inherente bescherming en het incasseringsvermogen, de grote tactische mobiliteit, de lagere fysieke belasting voor het personeel, de nauwkeurige en potente sensoren, de grote vuurkracht – kortom: escalatiedominantie en voortzettingsvermogen – van zware, gepantserde eenheden blijken ook tijdens vredesoperaties tot inmiddels bijna weer vergeten mogelijkheden te leiden.¹

Hiermee krijgen we wederom klokronde (24/7) de beschikking over capaciteiten om gebonden eigen troepen te ontzetten, gebied te beheersen, op te treden als *quick reaction force* of van een vredeshandhavende naar een vredesafdwingende operatie of gevechtsactie over te gaan.

Ook het psychologisch effect van zware eenheden met tanks op de tegenstander moet niet worden onderschat. De verrassende aanval op de Iraakse

miljoenenstad Bagdad in 2003 door de tank- en pantserinfanteriebataljons van de 2 (US) 'Spartan' Brigade 3 InfDiv (Mechanized) is hiervan wellicht het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld.²

De inzet van zware middelen bij vredesondersteunende operaties verdient een serieuze heroverweging en geen uitsluiting bij voorbaat als 'oud denken' of 'te provocerend'. Integendeel, de omstandigheden in een operatie/missie vragen soms om zware middelen. De inzet van dit soort eenheden is vanwege hun eigenschappen om klokronde in alle weersomstandigheden op te treden en hun geringe personele sterkte wellicht ook nog eens efficiënter dan de lichte, vaak met helikopters ondersteunde personeelszware eenheden. Tegelijkertijd doet het beschikken over zware middelen de afhankelijkheid van andere schaarse middelen, zoals (gevechts)helikopters, afnemen. Zware eenheden moeten dan ook serieus genomen worden en zijn afhankelijk van de verschillende relevante invloedsfactoren ook nu nog te allen tijde snel inzetbaar ter bescherming van de belangen van de Nederlandse staat, zijn bevolking of wie de staat verder nog dient.

Het is een voorname taak van een professionele militaire adviseur van (politieke) besluitvormers hiervoor oprecht aandacht te vragen bij het besluitvormingsproces ter voorbereiding op een vredesondersteunende operatie. En dat zijn we toch bijna allemaal wel eens?!

¹ Zie hiervoor ook editoriaal MS 171 (4) (2002) Escalatiedominantie en Force Protection (pp. 130-131).

² Zie hiervoor Zucchini, D. *Thunderrun. The armored strike to capture Baghdad*. New York, 2004.